

Bu dəfə İkinci Qarabağ müharibəsinin qəhrəman zabit, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin artilleriya divizionunun qarargah rəisi, "Rəşadət" ordenli mayor Ramil Mərdan oğlu Ağayevdən söhbət açacağıq. O Ramil ki, uğrunda şəhid olduğu Qarabağdan xeyli uzaqda – ucqar Lerikdə dünyaya göz açmışdı. 1984-cü il dekabrın 20-də doğulan igidimizin uşaqlıq illəri Talış dağlarının qoynunda keçmişdi.

Hərbiçi olmaq istəyi

Ramil Milli Qəhrəman, şəhid Valeh Müslümov adına Lerik şəhər 2 sayılı tam orta məktəbdə oxuyub. O, Valehdən yaşca çox kiçik olsa da, bir məhəllədə yaşadığı üçün onu tanıyırdı. Onda Ramilin 8 yaş vardı. Şəhidliyi ilə Lerikin qüruru olan Valehin dəfn günü atası Mahir müəllimin ağıladığını görəndə, onun övladına qıyan namərd ermənilərə qarşı ürəyinə nifrət və qisas toxumu düşmüşdü...

Ramil dərslərini əla oxuyub, sinifdə hamıdan seçilib. Riyaziyyat fənnini çox gözəl bildiyindən iqtisadçı olmağı düşüncəyə. Amma 11-ci sinifdə fikrini dəyişib. Şəhidin müəllimi Həmid İmanov bu barədə deyir: "Ramil Ağayevin riyaziyyat fənninə böyük marağından xəbərim var idi və iqtisadiyyat yönümlü ali məktəblərə hazırlaşdığını eşitmişdim. Bir gün onların sinifində şagirdlərə Şuşanın işğalı günü ilə bağlı geniş tarixi məlumat verir, Pənahəli xanın saldığı bu şəhərin Azərbaycan üçün nə qədər böyük əhəmiyyət daşıdığını izahını verirdim. Uşaqlar qəfil sual verdilər ki, müəllim, Şuşa nə vaxt azad ediləcək? Cavab verdim ki, "Şuşanın azad edilməsi sizdən asılıdır. Əgər siz savadlı, vətənpərvər olsanız, aranızdan hərbiçi olsa, hərbi xidmət zamanı döyüş vərdişlərini dərindən öyrənsəniz, Vətəni sevsəniz torpaqlarımızı, elə Şuşanı da siz azad edəcəksiniz".

Bu məqamda Ramil cəld ayağa qalxıb dedi: "Müəllim sizə söz verirəm ki, mən hərbiçi olacağam. Torpaqlarımızı nəyin bahasına olursun işğaldan azad edəcəyik". Ramil həqiqətən verdiyi vədə əməl etdi".

Kursant Ramil

Ramil 2001-ci ildə orta təhsilini başa vurduqdan sonra hərbiçi olmaq fikrini qəti qərarlaşdırdı. İlk cəhd uğursuz olsa da, 2002-ci ildə yüksək balla Heydər Əliyev adına Ali Hərbi Məktəbə raket-artilleriya ixtisasına qəbul olundu.

Orta məktəbdə ibtidai hərbi hazırlıq müəllimi, Birinci Qarabağ müharibəsi iştirakçısı olan əmisi Araz Ağayev onu təbriklə gələndə ilk sözü bu oldu ki, yaxşı zabit olmaq üçün təkə cəsarət və mərdlik azdır. Öncə savadlı olmalı, hərbi taktika və strategiyayı yaxşı öyrənməlisən. Ramil əmisinin demək istədiklərini anlamışdı.

İki il Ramil üçün sanki bir göz qırpmında keçdi. Təhsilə başı əla qarışdı ki, vaxtın necə keçdiyini hiss etmədi. Arzuladığı qanadlandıqı belə bir vaxtda, 2004-cü ildə atasının qəfil ölüm xəbəri Ramili sarsıtdı. Bir andaca bütün arzuları çilik-çilik oldu. Həyat yoldaşı Mərdanın ona əmanət etdiyi 4 uşağın taleyi az vaxtda saçları bəyazlamış Şərəfət ananın ümidinə qaldı.

İlk günlərin kədər yükü onu arzuladığını yoldan sapdırmağa başlayanda kursant yoldaşları onun yanında olub özünə qapanmasına imkan vermədilər. Ramil anladı ki, daha böyük məsuliyyətə oxumalı, atasının ona olan ümidlərini doğrultmalıdır.

İlk xidmət yerləri

Ramil Ağayev 2006-cı ildə Ali Hərbi Məktəbi müvəffəqiyyətlə bitirib, Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində Ehtiyat Zabit Hazırlığı kursunda təlimlər keçir. Gənc leytenant Mingəçevir şəhərindəki "N" sayılı hərbi hissəyə xidmətə göndərilir. 2007–2009-cu illərdə ilk təyinat yerində baş leytenant rütbəsi alır. 2010-cu ilin fevralında Gəncə şəhərindəki "N" sayılı hərbi hissəyə xidmətə yola düşür. Çox keçmir ki, Ramil özünü cəbhə xəttinin ən

Lerikin "Rəşadət"li oğlu

qaynar nöqtəsində sınaq qərarına gəlir və öz xahişi ilə ən ağır bölgələrdən olan Murovdag silsiləsində xidmətə göndərilir. O, 2012-ci ildə Murovdakı çətin və sərt iqlim şəraitində ilk sınaqdan çıxır.

Ramil Ağayevin dostu, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin giziri Vüqar Məmmədov o günləri belə xatırlayır:

– 2012-ci ildə Ramil Murovdakı "Sibir" postunun komandiri idi. Orada Aran Qarabağı Dağlıq Qarabağla birləşdirən strateji bir yüksəklik var. Bir gün gecə Ramil kiçik bir dəstə ilə az qala yarım saatla həmin yüksəkliyə yürüş edib orda post qurdu və dərhal şəxsi heyəti ora yerləşdirdi. Ermənilər səhər durub bizim bayrağımızı görəndə qorxudan nə edəcəklərini bilmədilər. Dərhal heyəcan sığınalı çalındı. Elə bildilər ki, bizim qüvvələrimizin onların arxasına sızıb. Yüksəkliyə hücum etməyə cürətləri çatmadı. Həmin postda indi də bizim ordunun bölmələri yerləşir...

Aprel döyüşləri

4 günlük Aprel döyüşləri Ramil Ağayevin artilleriyaçı zabit kimi bacarığını üzə çıxarmaq üçün sanki bir firsət olur. Aprel döyüşlərində Ramil Ağayev mınaatan batareyanın komandiri olub. Həmin günlər ən ağır döyüşlər Talış kəndi istiqamətində gedib. Komandanlıq kapitan Ağayevi yama çağırib kordinatları ona göstərib və düşmən mövqelərini ləngimədən susdurmağı tapşırıq. Qısa vaxtdan sonra düşmənin atəş nöqtələri həmişəlik susur, çoxlu sayda canlı qüvvəsi və döyüş texnikası məhv edilir. Bu döyüşlərdən sonra bütün şəxsi heyət onunla fəxr edir.

...Goranboyun Tapqaraqoyunlu kəndində XTQ-nin bir qrupu xüsusi tapşırığı yerinə yetirmək üçün düşmənin arxasına keçir. Geri qayıdanda düşmən tərəfi onları güclü atəşə tutur. Döyüşçülərimizin güllə yağışı altında çətin duruma düşdüyünü görəndə kapitan Ramil Ağayev düşmənin atəş nöqtələrinə mınaatanlardan zərbə endirmək tapşırılır. Zabit özü mınaatanın arxasına keçir. 2–3 dəqiqə atışdan sonra düşmənin atəş nöqtələri susur və XTQ-nin diversiya qrupu tapşırığı itkisiz başa vurur.

Cəsür kapitan Ramil Ağayevin döyüş məharətlərini müşahidə edən Aprel döyüşlərinin qəhrəman sərkərdələrindən biri, Milli Qəhrəman general-mayor Polad Həşimov ona şəxsi heyət qarşısında təşəkkür elan edir. Sonra gənc zabitin atəşləri nəticəsində mərmilərin düşmən mövqələrinə necə dəqiq düşdüyünü qeyd alan videogörüntülər komandanlığa nümayiş etdirilir. Korpus komandirinin müavini polkovnik Qiyas Abbasov qəhrəman zabitin vəzifə pilləsində irəli çəkilməsi barədə komandanlıq qarşısında vəsəstət qaldırır. Kapitan

və onun rəhbərlik etdiyi artilleriya batareyaları sözlün əsl mənasında böyük qəhrəmanlıq nümunəsi göstərdilər.

Müharibə başlayanda mayor Ağayevin komandanlığı altında 4 artilleriya batareyası, hər batareyada isə 6 top vardı. Divizionun qarargah rəisi o qədər narahat adam idi ki, istəyirdi 24 topun hamısına eyni vaxtda rəhbərlik etsin, göstərişlər versin, kordinatların düzgün müəyyənləşdirilməsinə kömək etsin. Topların onun sayəsində bir an belə susarsız qalmırdı.

...Dörd günlük ağır döyüşlərdən sonra düşmənin birinci xətdəki mövqeləri darmadağın edildi. Piyada qüvvələr düşməni sürətlə geri çəkilməyə məcbur etdikcə ehtiyat qüvvələr azad edilmiş mövqələrdə yerləşib möhkəmləndirmə işlərinə başlayırdılar. Artilleriya qüvvələrinə də dislokasiya yerlərini irəli çəkmək əmri verilmişdi. Azərbaycan Ordusunun uğurlu əməliyyatlarından sonra düşmən öz əsgərlərini meyllərini belə döyüş meydanlarında qoyub qaçırtdı. Müharibənin bu ağılsızlaşdırıcı döyüşü mənərsi ermənilərin öz əsgərlərinə olan iyronc münasibətini nümayiş etdirirdi. Bütün bunları seyr edən mayor Ağayev sanki özü-özü ilə danışmış kimi pıçıldayırdı: "Budurmu bunların cəsarətli orduları?! Gəbərmiş əsgərlərinin meyllərini belə atıb qaçırılar..."

Ramilin döyüş yoldaşı zabit Elçin İsmayilovun hüznü xatirəsi:

– Müharibənin altıncı günü divizionumuzun dislokasiya yerini dəyişdik. Oktyabrın 4-də bizə Horadiza yola düşmək əmri verildi. Artıq silahlı qüvvələrimiz düşmənin güclü istehkamlarını darmadağın edib sürətlə irəliləməyə başlamışdı. Hava çox yağışlı idi. Ətraf erməni əsgərlərinin leşləri ilə dolu idi. Bir də baxdıq ki, qarşıdakı dağın arxasından bir nəfər bizə tərəf gəlir. Yaxınlaşanda gördük ki, gələnlər mayor Ramil Ağayevdir. Açıq bizi burada hər an təhlükə gözləyirdi.

Mayor vəziyyəti qiymətləndirəndən sonra zirehli texnika, BMP və BTR-lər gətirdi və gecə səhərə qədər 6 top və 60 nəfər şəxsi heyəti həmin palçıqlı xəndəklə yoldan çıxartdı. Səhərə qədər gözünlü belə qırpmayan bu insanın üzündə bir anlıq da olsun gərginlik görmədik.

Komandirimiz son dərəcə həyatsevər insan idi. Mühasirədən çıxandan sonra özümlə çox üzgün hiss edirdim. Bir tərəfdən yorğunluq, bir tərəfdən batareyanın şəxsi heyətində itkilər, bir tərəfdən də yaralıların olması mənə çox ağır təsir etmişdi. Bu məqamda Ramil güllə-güllə mənə yaxınlaşdı dedi: "Niyə üzülürsən, raisin ölməyib ki, gör sənə nələr gətirmişəm".

Baxdım ki, mənə isti alt paltarları, hətta haradansa çox sevdiyim feyxoa meyvəsi tapıb gətirib. Deyə bilərəm ki, şəxsən mən xidmətdə olduğum müddətdə belə bir zabitə rast gəlməmişəm.

...Cəbrayılın Daşkəsən kəndi istiqamətində hərəkət edəndə texnika karvanı düş-

mən tərəfindən artilleriya atəşinə tutulur. Şəxsi heyət pərə-n-pərə düşür. Bir tağım çox çətin duruma düşür. Onlara yaxınlaşmaq hədsiz təhlükəli olduğundan hər zabit ora gedib şəxsi heyəti oradan çıxartmağa cürət etməzdi. Amma mayor Ağayev heç nədən çəkinmədən çəvik hərəkətlərlə özümlə tağıma çatdırdı. Qəfil artilleriya atəşi altına düşüb pərə-n-pərə düşən şəxsi heyəti bir yere toplayır və çox böyük fədakarlıqla tağımı düşmənin artilleriya atəşi altından sağ-salamat çıxararaq təhlükəsiz yerə keçirə bilir.

Son döyüş – əbədiyyət qapısı

Kiçik çavuş İlkin Əhmədov Ramilin son anını gözləri önündə canlandırır deyir:

– Hadisədən yarım saat əvvəl komandir bizə bildirdi ki, gedim baxım o biri batareyanın uşaqları necədir, nə problemləri var. Təminatları varmı, yoxmu? Yoluma qoyum, qayıdırəm. Bu, onun son gedışı oldu. Oktyabrın 8-də saat 11–12 radələrində. Qəfildən əla bil yer-göy lərzəyə gəldi. Hədrət istiqamətindən namərd ermənilər "Smerç" reaktiv yayılım atəşi sistemi ilə bizim mövqeləri güclü atəşə tutdular. Mayor Ramil Ağayev, hətta, belə bir atəş altında da özünü deyil, texnikanı xilas et-

məyin qayğısına qalaraq onları çıxarmağa atıldı. Raketlərdən biri ondan bir qədər aralı düşüb partladı. Mayor Ramil Ağayevlə bərabər 5 MAXE-miz və bir çavuşumuz elə oradaca qəhrəmancasına şəhid oldular. Biz təkə komandirimizi deyil, dostumuzu, qardaşımızı, böyük bir dayacağımızı itirdik. Amma o qəlbimizdə əbədi yaşayacaq.

Gözlərində təbəssümün kölgəsi belə görünməyən Şərəfət xanım o məğrur duruşu, kədarini bürüzə verməməsi ilə insanı heyran edir. Dərdi, ağrı-acısı ilə ürəyində götür-qoy edən şəhid anası quburunu içində boğub danışıq:

– Ramil uşaqlarının içində ən kövrəyi, mehribanı və ürəyiyananı idi. Atasının vəfatından sonra məni heç vaxt tək buraxmazdı. Uzaqda olsa da, mənə telefon açıb hal-əhval tutmadığı elə bir gün olmadı. Bəzən yalvarırdı ki, gedib onlarla qalım. Bilirdi onun üçün çox narahat olurdum. Müharibə başlayanda da mənə zəng vurmuşdu. Dedi, "Ana, nəhayət ki, gözlədiyimiz gün gəlib çatdı. Ali Baş Komandan əmr verib, hücum keçirik". Nə qədər narahat olsam da bürüzə vermədim, sadəcə dedim, "Oğlum ehtiyatlı ol, özünü qoru". Ölüm Allahın əmridir. Balama ən gözəli düşdü. Şəhidlik hər insana nəşib olmur.

Ramil ailəli idi, onun Aysu və Zəhra adında iki qız balası Vətənə əmanət qalıb.

İgidimizin ömür-gün yoldaşı Sevil Ağayeva xoşbəxt olduğu günlərə qayıdır:

– 2006-cı ildə toyumuz olub. 15 illik ailə həyatımızın elə bir anı yoxdur ki, Ramillə bağlı isti bir xatirəmiz olmasın. O, çox məsuliyyətli ailə başçısı, övladlarına bağlı ata idi. Amma ürəyinin yarısı anasının yanında idi. Məzuniyyətə çıxan kimi, gedəcəyimi ilk ünvanı Lerik olurdu. Həmişə deyirdi ki, anamın üstümdə haqqı böyükdür, o haqqı heç nə ilə ödəyə bilmərik.

Ramil həmişə deyirdi ki, mən 35 yaşın-

da şəhid olacağam. Ona deyirdim ki, Allaha ibadət elə, namaz qıl. Çünki o dünyada bizi çox sorğu-sual edəcəklər. Mənə baxıb güllürdü və deyirdi: "Elə bilmə mən ölümündən qorxuram. Allah mənə ələ ölüm qismət edəcək ki, məni sorğu-sual etməyəcəklər".

Sentyabrın 25-də Ramil axşam evə çox yorğun gəlmişdi və bir qədər də qayğılı görünürdü. Söhbət əsasənada dedi ki, sabah tezdən ön cəbhəyə gedirik. Təlimlərə tez-tez getdiyindən onun həmin sözlərinə o qədər diqqət etmədim. Sentyabrın 26-da səhər tezdən durub yola hazırlaşdı. Pal-paltarını hazırladığım vaxtda qəfil qayıtdı ki, "Sevil, müharibə başlayır. Mən orada olmalıyam. Uşaqlar sənə əmanətdir". Nə deyəcəyimi bilmədim. Güllə-güllə ürək-dirək verdi ki, darıxma, hər şey yaxşı olacaq.

Ramilin bu gedişi əvvəllərdən çox fərqli oldu. Uşaqları bağrına basıb çoxlu öpdü. Tez-tez söyləyirdi "mən 35 yaşında şəhid olacağam" sözləri yadıma düşdü. Elə bil içimdə nəşə qırıldı. Amma bürüzə vermədim ki, gözü geridə qalmasın. Birca onun dedim ki, tez-tez əlaqə saxla, uşaqlar xiffət çəkməsinlər.

Həmişə danışanda ona deyirdim ki, Ramil ehtiyatlı ol, Aysu ilə Zəhranı fikirləş. Bizim iki qızımız var, onlara da daha çox lazımdır. Deyirdi, "biz elə uşaqları fikirləşdiyimiz üçün buradayıq..."

Cəbrayılın alınmasından 4 gün sonra, oktyabrın 8-də Ramilin səhər tezdən zəngini gözləməyib özümlə əla zəng etdim ki, bir xəbər öyrənmişəm. Dedi: "Sevil narahat olma, torpaqları atdığımız biz irəli gedirik. Hər şey yaxşıdır. Əgər mənə zəng çatmasa, bundan narahat olma, vaxt olan kimi özümlə əlaqə saxlayacağam". Saat 11-də bir də ona zəng etdim ki, narahatam, amma sənə mane olmaq istəmirəm, sən özümlə vaxt olanda mənə zəng vur". Vəssalam...

Bununla da Ramilizin həyatımız başladı. Uşaqların ata yolu gözləməsi, onları ovutmaq, sevdiyini insanla yalnız xəyallarda və yuxularda görmək çox ağırdır. Amma dözməli, onun yadigarlarını Vətənə sevgi ruhunda böyütməyi, şəhidin xanımı adını qürurla daşımağı bacarmalıyam.

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı, Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamları ilə Silahlı Qüvvələrinin hərbi qulluqçusu, Divizionun qarargah rəisi, mayor Ramil Mərdan oğlu Ağayev ölümündən sonra 2-cü dərəcəli "Rəşadət" ordeni, "Vətən uğrunda", "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə" və "İgidliyə görə" medalları ilə təltif edilib. Ruhun şad olsun, igid! Azad etdiyin torpaqlarda indi həyat qaynayır.